

СОКРЫТАЯ
VERBORGEN
КРАСОТА
SCHOONHEID

RUSSISCHE ROMANTIEK

DE AMSTERDAMSE CANTORIJ
ONDER LEIDING VAN
FELIX VAN DEN HOMBERGH

СОКРЫТАЯ КРАСОТА VERBORGEN SCHOONHEID

Pjotr Tsjaikovski
(1840-1893)

Na son gryadushchiy – *Bij het slapengaan*
Sölovushko – *De nachtegaal*

César Cui
(1835-1918)

Sökrıtaya krasota – *Verborgen schoonheid*
Vasil'ki na polakh – *Korenbloemen op de velden*
Zoy – *Echo*

Sergej Tanejev
(1856-1915)

Al'pı – *De Alpen*
Na mögile – *Bij het graf*

Anton Arenski
(1861-1906)

Anchar – *De gifboom*

INTERMEZZO – PIANO

Dmitri Sjostakovitsj
(1906-1975)

Smeley, družya, idyom vperyod – *Voorwaarts, vrienden, laten we voorwaarts gaan*
Pri vstreche vo vremya peresyalki – *Bij een ontmoeting tijdens het transport*
Smolkli zalpı zapozdalıye – *Verstomd zijn de laatste salvo's*

Igor Stravinski
(1882-1971)

Podblyudniye – *Onderschalen (Vier boerenliederen)*
1. U Spasa v Chigisakh – *Bij de Verlosserkerk in Chigisakh*
2. Ovsen' – *Nieuwjaar*
3. Shchuka – *De snoek*
4. Puzishche – *Meneer Buikje*

Aleksandr Svesjnikov
(1890-1980)

Vdol' da pö rechke – *Langs de rivier*
Sölövyom zalyotnım – *Als een voorbijvliegende nachtegaal*

Georgi Sviridov
(1915-1998)

Natasha – *Natasja*
Vösstan' böyazlivıy – *Sta op, schuchtere*
Balalayka – *Balalaika*

СОКРЫТАЯ КРАСОТА – VERBORGEN SCHOONHEID

In dit programma loodsen wij u langs een kleine tweehonderd jaar romantische Russische koormuziek. Deels gaat het om werk van bekende componisten, maar er zitten ook wat 'verborgen schoonheden' bij.

In de Russische kunst (én politiek) is altijd de tweestrijd voelbaar tussen het 'echt Russische' en het Europese. In de 19de eeuw woedde die strijd ook al. Enerzijds was er het 'Machtige Hoopje' (Могучая кучка), zo genoemd door de recensent Vladimir Stasov, die in deze groep componisten de bewaarders van de (nationale) Russische muziek zag. Aan de andere kant van het spectrum stonden componisten zoals **Pjotr Iljitsj Tsjaikovski**, die meer op het Westen waren gericht.

Om de poort naar de Russische muziek te openen, beginnen we met de laatstgenoemde componist, die in West-Europa eigenlijk vooral bekend is van zijn symfonieën, balletten en opera's. Als men al koormuziek van hem kent, betreft dat vermoedelijk zijn *Vespers*. Maar Tsjaikovski schreef ook vele kortere stukken op wereldlijke teksten, waarvan we er twee uitvoeren.

Meteen daarna volgt een componist van het Machtige Hoopje: **César Cui**, van Frans-Litouwse afkomst. Bekendere namen uit deze groep zijn Rimski-Korsakov, Moessorgski, Balakirev en Borodin. Van Cui voeren we een aantal delen uit van een cyclus, onder meer het lied waaraan het programma zijn naam ontleent. De basis vormen gedichten van de in het Westen niet zo bekende dichter Fjodor Sologob.

Vervolgens hoort u twee werken van **Sergej Tanejev**, een componist die les had van Tsjaikovski en daarom wat westerse aandoet. Vooral het veelvuldige gebruik van contrapunt (met imitaties tussen de stemmen) maakte hem in Rusland niet heel populair. De volgende componist **Anton Arenski** stond, als leerling van Rimski-Korsakov, juist meer in de traditie van het Machtige Hoopje. Zijn zetting van Poesjkins gedicht over een gifboom is rapsodisch van karakter: verhalend, met grote contrasten in stemming.

Na de pauze zingen we muziek van twee van Ruslands bekendste componisten uit de 20ste eeuw: Sjostakovitsj en Stravinski. **Dmitri Sjostakovitsj** worstelde zijn hele leven met het regime, dat hem te kritisch vond. Met zijn *Tien gedichten op teksten van revolutionaire dichters* probeerde hij weer enigszins in het geveel van de machthebbers te komen. Hij werd hiervoor beloond met de Staatsprijs. **Igor Stravinski** heeft de revolutie niet afgewacht en is via Zwitserland en Frankrijk naar de Verenigde Staten gevlucht. Daardoor nam zijn carrière een heel andere wending. De *Boerenliederen* zijn een vroeg werk en hebben nog een sterk Russisch, bijna folkloristisch karakter. De teksten zijn bezweringen bij een heidens ritueel; het zijn dus een soort heksenliederen. De letterlijke Russische titel, *Onderschalen*, verwijst naar de attributen die daarbij worden gebruikt.

Nu we toch in de folklore zijn beland, zingen we nog twee liederen uit de volkstraditie, bewerkt door de koormeester **Aleksandr Svesjnikov**. Hij was juist een componist en dirigent die door het regime op handen gedragen werd. Als laatste op het programma laten we drie werken horen van **Georgi Sviridov**, die er ook goed op stond in de Sovjet-Unie, al was hij leerling van Sjostakovitsj. Na twee delen uit een cyclus op gedichten van Poesjkin sluiten we het concert af met het instrument dat Sviridov als kind leerde spelen, en dat voor westerlingen bijna synoniem is met Russische volksmuziek: de balalaika.

We hopen dat dit concert – met teksten over nachtegallen, berken en korenbloemen – u in een romantische Russische sfeer brengt!

Felix van den Hombergh

FELIX VAN DEN HOMBERGH

Dirigent Felix van den Hombergh (1966) groeide op met musiceren: viool, piano en zingen in het koor van de kathedraal van Haarlem. Op het conservatorium studeerde hij fagot bij Johan Steinmann in Den Haag en koördirectie bij Barend Schuurman in Rotterdam. Zijn huidige werkzaamheden omvatten, naast de Amsterdamse Cantorij, het kamerkoor Doulce Memoire in Haarlem, Coro Encanto en Koor FeniX in Amsterdam en het, door hemzelf opgerichte, Haarlemse Projectkoor 023. Verder dirigeert hij op projectbasis diverse gezelschappen, zoals Vocaal Ensemble TIEN. Ook is hij zelf als zanger actief in het ensemble QYtet, dat zich vooral richt op oude muziek en traditionele polyfonie.

Het repertoire van Felix strekt zich uit van de vroege renaissance tot hedendaagse composities en van de grote bekende werken zoals de *Mariavespers* van Monteverdi – afgelopen december nog, met de Amsterdamse Cantorij – tot de minder gangbare stukken. Hij heeft daarbij een grote interesse voor repertoire uit streken zoals Georgië, Armenië en Litouwen. Naast zijn werk als dirigent schrijft Felix van den Hombergh ook composities voor koor en instrumentale begeleiding.

MAX ROOS

Max Roos verzorgt bij deze concerten een intermezzo op piano, terwijl het koor even op adem komt. Max (1998) groeide op in Amsterdam en begon op negenjarige leeftijd met pianospelen. Na jarenlang les te hebben gehad van Luc van Hasselt, volgt Max sinds 2018 lessen bij Marjes Benoist. Op zijn repertoire staan onder meer de *Goldbergvarianties* van Bach, sonates van Beethoven en Schubert, ballades en études van Chopin en werken van Liszt, Debussy en Rachmaninov. Max studeert Econometrie en Operationele Research aan de Universiteit van Amsterdam.

AMSTERDAMSE CANTORIJ

De Amsterdamse Cantorij is opgericht in 1959 door de Amsterdamse dirigent en klavecijnist Louis Mol, en stond vervolgens onder leiding van Barend Schuurman en Frank Hameleers. Vorig jaar vierde de Cantorij dan ook haar zestigjarig jubileum. Sinds 2002 is Felix van den Hombergh de dirigent. Het koor kiest voor een gevarieerd repertoire, waarbij werken uit alle stijlperioden aan bod komen: oude muziek, maar ook romantische en hedendaagse muziek. De Amsterdamse Cantorij streeft daarnaast naar variatie in de producties: a-capellaconcerten worden afgewisseld met grotere producties met medewerking van professionele instrumentalisten en solisten. De Amsterdamse Cantorij brengt in principe elk seizoen drie programma's uit. Meer informatie over het volgende programma vindt u achter in dit boekje.

Foto: Rein Steeman

Sopranen:

Marijke Beversluis*
Marijke Dams
Pauline de Die*
Sarie van 't Hof
Agnes van Koert
Renate Meijer
Marijke Tros*
Tineke Verheus

Alten:

Simone Aarendonk*
Adrienne van den
Bogaard*
Hilda Houtkoop*
Madelon Kerkhoven
Geraldine Raap
Margriet Rienks
Dorian Schoones
Mischa Spel

Tenoren:

Pete Boonstra*
Bram Coops
Mark van Duijn
Jan Erik Krikken
Edwin Oudemans*
Maarten Vlijmincx

Bassen:

Maarten Boelsma
Willem Bouwman
Marten Hoogenhout
Luc Klaphake
Gijs Klunder*
Niek van Noppen
Rein Steeman
Bas van Wingerden

* Solo's

ТЕКСТЕН

Пётр Чайковский

На сон градуший

Ночная тьма безмолвие приносит
и к отдыху зовет меня.

Пора, пора! Покоя тело просит,
душа устала в вихре дня.

Молю тебя! Пред сном грядущим, Боже:
дай людям мир! Благослови
младенца сон, и нищенское ложе,
и слезы тихие любви!

Прости греху, на гжучее страдания,
успокоительно дохни.

И все твои печальные создания
хоть сновиденьем обмани!

Пора, пора! Покоя тело просит,
душа устала в вихре дня.

Николай Огарёв

Pjotr Tsjaikovski

Na son gryadushchij

Nöchnaya t'ma bezmolviye prinosit
i k otdïkhu davno zövyot menya.

Pöra, pöra! Pökoya telö prosit,
dusha ustala v vikhre dnya.

Mölyu tebya! Pred snom gryadushchim, Bozhe:
day lyudyam mir! Blagöslövi
mladentsa son, i nishchensköye lozhe,
i slyozï tikhiye lyubvi!

Pröstï grekhu, na zhgucheye stradanya,
uspököitel'nö dökhni.

I vse tvöi pechal'nïya sözdan'ya
khot' snövidenem öbmani!

Pöra, pöra! Pökoya telö prosit,
dusha ustala v vikhre dnya.

Nikolaj Ogarjov

8 Соловушка

Улетал соловушко далёко,
во чужую тёплую сторонку.

«Вы прощайте, люди добрые, на долго,
улететь пора моя настала!

И спасибо вам за вашу любовь, за ласку,
что меня, соловушку, не гнали,
песни петь мне, соловью, не мешали,
малых деток моих не забижали!

И остался б я теперь с вами,
да лиха беда ваши морозы.
Не люблю зимы вашей белой,
не люблю я буйного ветра!

А уж как весна красна вернётся,
с ней и я вернусь к вам с новой песней!»

Пётр Чайковский

Sölovushko

Uletal sölovushkö dalyokö,
vö chuzhuyu tyopluyu störonku.

'Vi pröshchayte, lyudi dobrïye, na dolgö,
uletet' pöra möya nastala!

I spasibö vam za vashu lyubov', za lasku,
chto menya, sölovushku, ne gnali,
pesni pet' mne, sölov'yu, ne meshali,
malïkh detök möikh ne zabizhali!

I östalsya b ya teper' s vami,
da likha beda vashi mörozï.
Ne lyublyu zimï vashey belöy,
ne lyublyu ya buynövö vetra!

A uzh kak vesna krasna vernyotsa,
s ney i ya vernus' k vam s novöy pesney!'

Pjotr Tsjaikovski

VERTALINGEN

Bij het slapengaan

Het nachtelijk duister brengt stilte
en maant mij allang tot rust, maant mij tot rust.
Het is tijd, het is tijd! Het lichaam wil ontspannen,
de ziel is moe na de maalstroom van de dag.
Ik bid u, God, voor het slapengaan:
geef de mensen vrede!

Zegen de slaap van de kinderen
en het povere bed, en stille liefdestranen!
Vergeef de zonde. Blaas uw rustgevende adem
op gloeiend lijden.

En misleid uw trieste schepselen
tenminste met dromen!
Het is tijd, het is tijd! Het lichaam wil ontspannen,
de ziel is moe na de maalstroom van de dag.
vertaling: Ruth van der Horst

De nachtegaal

Een nachtegaal vloog weg
naar een warm, maar ver, vreemd land.

'Vaarwel, mijn dierbare vrienden.
Het is tijd voor mij om te vertrekken!

Dank jullie voor alle liefde en zorg.
Dank dat jullie mij niet hebben weggejaagd,
dat ik mijn liederen mocht zingen,
en dat jullie mijn jonkies zo lief behandeld hebben.

Ik zou wel willen blijven,
maar de vorst in jullie land is mij te bitter.
Ik houd niet van jullie witte winter
en ook niet van de gure wind.

Maar wanneer de vriendelijke lente weer aanbreekt,
zal ik bij jullie terugkomen met nieuwe liederen.'

Цесарь Кюи

Сокрытая красота

Где грустят леса дремливые,
изнурённые морозами,
есть долины молчаливые,
зачарованные грозами,
сред дремучих лесов.

Смотрят ивы суковатые
на пустынный берег илистый.
Вот кувшинки, сном объятые,
над рекой немой, извилистой.

Вот берёзки захирелые
над болотную равниную.
Там, вдали, стеной несмелою
бор с раздумьем и кручиною.

Как чужда непосвящённому,
в сны мирские погружённому,
их краса необычайная,
неслучайная и тайная!

Фёдор Сологуб

Васильки на полях

Васильки на полях ослезились росой –
васильки твоих глаз оросились слезой.

Пробежал ветерок по румяным цветам,
пробежала улыбка по алым губам.

И улыбка, и слёзы – и смех, и печаль,
миновавшей весны благодатная даль!

Фёдор Сологуб

Зой

В лесу живет проказник неумный,
Малютка Зой.
Насмешливый, он прячется в укромной
глуши лесной.

César Cui

Sökrıtaya krasota

Gde grustyat lesa dremlyıye,
iznuryonniye mőrozami,
yest' dőlini mőlchalıviye,
zacharovanniye grozami.
sred dremuchiĭh lesov.

Smotryat ivı sukővatıye
na pustinniıy bereg ılistiıy.
Vot kuvshıinki, snom őbyatiıye,
nad rekoıy nemoy, izvılistőy.

Vot beryozki zakhireliıye
nad bőlotnőyu ravninőyu.
Tam, vdali, stenoy nesmelőyu
bor s razdumem i kruchinőyu.

Kak chuzhda nepősvishchonnőmu,
v snı mirskiye pőgruzhonnőmu,
ıkh krasa neőbıchaynaya,
nesluchaynaya i taynaya!

Fjodor Sologueb

Vasil'ki na polakh

Vasil'ki na pőlyakh őslezilis' rősoıy –
vasil'ki tvőıkh glaz őrősilis' slezoy.

Prőbezhal veterok po rumyanıĭm tsvetam,
prőbezhalı ulıĭbka po alıĭm gubam.

I ulıĭbka, i slyozı – i smekh, i pıchal',
minővavshey vesni blagődatnaya dal'!

Fjodor Sologueb

Zoy

V lesu zhıvyot prőkaznik neuyomniıy,
Malyutka Zoy.
Nasmeshliııy, on pryachetsa v ukromnőy
glushi lesnoıy.

Verborgen schoonheid

Waar slaperige bossen treuren,
uitgeput door vorst,
daar zijn stille valleien,
betoverd door onweer,
onder een dicht bos.

De droge wilgen kijken uit
op een verlaten, zanderige oever.
Hier liggen de waterlelies omarmd door slaap,
op de stille, meanderende rivier.

Hier staan de schubbige berkenbomen
op de moerassige vlakke.
Daar, in de verte, achter een verlegen muur,
een naaldbos verzonken in droefenis.

Hoe onbekend is dit voor niet-ingewijden,
die in wereldse dromen zijn ondergedompeld.
De schoonheid is buitengewoon.
Niet toevallig is dit een geheim!

Korenbloemen op de velden

De korenbloemen op de velden waren betraand met dauw,
de korenbloemen van je ogen waren bedauwd met tranen.

Een briesje waaide door de roze bloemen,
een glimlach liep langs de rode lippen.

En de glimlach, en de tranen – en de lach en het verdriet.
O heerlijke herinnering aan de voorbije lente!

Echo

Er leeft onvermoeibare grappenmaker in het bos,
Baby-echo.
Spottend houdt hij zich ergens schuil
in de wildernis van het bos.

На нём надет кафтанишко, плетённый
из трав лесных.
По ветру кудри вьются, и зелёный
колпак на них.

На молвь людей он любит откликаться
в тиши лесной,
но им в глаза не смеет показаться,
Малютка Зой.

Фёдор Сологуб

Na nyom nadyot kaftanishkö, pletyonniy
iz trav lesnikh.
Po vetru kudri vyutsa, i zelyoniy
kölpak na nikh.

Na molv' lyudey on lyubit ötklikatsa
v tishī lesnoy,
no im v glaza ne smeyet pōkazat'sa,
Malyutka Zoy.

Fjodor Sologoeb

Сергей Танеев

Альпы

Сквозь лазурный сумрак ночи
Альпы снежные глядят;
помертвелье их очи,
льdistым ужасом разят.
Властью некой обаянны,
до восшествия Зари
дремлют, грозны и туманны,
словно падшие цари!

Но Восток лишь заалееет,
чарам гибельным конец.
Первый, в небе просветлеет
брата старшего венец.
И сглавы большого брата
на меньших бежит струя,
и блесит в луцах из злата
вся воскресшая семья!

Фёдор Тютчев

Sergej Tanejev

Al'pī

Skvoz' lazurniy sumrak nochi
Al'pī snezhniye glyadyat;
pōmertvelīye ikh ochi,
l'distīm uzhasōm razyat.
Vlastyu nekōy ōbayannī,
dō vōsshestviya Zari
dremljut, groznī i tumannī,
slovnō padshīye tsari!

No Vōstok lish zaaleyet,
charam gibel'nīm kōnets.
Perviy v nebe prosvetleyet
brata starshevō venets.
I s glavī bōl'shovō brata
na men'shīkh bezhit struya,
i blestit v lutsakh iz zlata
vsya vōskresshaya semya!

Fjodor Tjoettsjev

На могиле

Сто лет пройдёт, сто лет; забытая могила,
вчера зарытая, травой порастёт,
и плуг пройдёт по ней, и прах, давно
остылый.
Могущественный дуб корнями обовьёт –
он гордо зашумит вершиною густою.

Na mögile

Sto let prōydyot, sto let; zabītaya mögila,
vchera zarītaya, travoyu pōrastyot,
i plug prōydyot pō ney, i prakh, davno
ōstīliy.
Mōgushchestvenniy dub kōrnyami ōbōvyot –
on gordō zashumit vershīnōyu gustoyu.

Hij draagt een kaftan geweven
van boskruiden.
In de wind waaien zijn krullen,
waar hij een groene fez op draagt.

Hij reageert graag op de woorden van mensen
in het stille bos,
maar hij durft hen niet in de ogen te kijken,
Baby-echo.

De Alpen

Gedurende de blauwige nachten
glanzen de ogen van de bergen;
ogen van dood, ogen van angst,
verlamd door ijzige schrik.
Als door een bezwering betoverd
tot de eerste stralen van de dageraad,
dromen zij in een dreigende waas,
zoals alle koningen die in vroegere tijden vielen.

Maar in het Oosten wordt het reeds rood
en de dodelijke betovering is verbroken.
Als eerste, geheel in de hoogte,
ontwaakt de oudste broer.
En van het top van de volgende rolt er
een stroom naar de toppen van alle anderen,
totdat, glinsterend met gouden kronen,
de gehele familie is herrezen met zijn verwanten!

Bij het graf

Honderd jaren zullen voorbij gaan; het vergeten graf,
pas gisteren gegraven, zal overgroeid zijn met gras.
De ploeg zal er overheen gaan en over het lang
verkilde stof,
zullen de wortels van de machtige eik zich strengelen.
Trots ruist zijn dichte kroon.

Под тень его любовники придут
и сядут отдыхать вечернею порою,
посмотрят вдаль, поникнув головою,
и тёмных листьев шум, задумавшись,
поймут.

Сто лет пройдёт, сто лет.

Яков Полонский

Pod ten' yevo lyubovniki pridut
i syadut ôtdîkhat' vecherneyu pôroyu,
pôsmotryat vdal', pôniknuv gôlôvoyu,
i tyomnîkh listev shum, zadumavshîs',
pôymut.

Sto let prôydyot, sto let.

Jakov Polonski

Антон Аренский

Анчар (Древо яда)

Впустыне чахлой и скупой,
на почве, зноем раскаленной,
Анчар, как грозный часовой,
стоит – один во всей вселенной.
Природа жаждущих степей
его в день гнева породила
и зелень мертвую ветвей
и корни ядом напоила.
К нему и птица не летит
и к нему и тигр нейдет –
лишь вихорь черный налетит
и мчится прочь, уже тлетворный.

Но человека человек
послал к Анчару властным в зглядом:
и тот послушно в путь потек
и к утру возвратился с ядом.
Принес он смертную смолу
и ветвь с увядшими листьями,
и пот по бледному челу
струился холодными ручьями.
Принес – и ослабел и лег
под сводом шалаша на лыки,
и умер бедный раб у ног
непобедимаго владыки.
А царь тем ядом напитал
свои послушливые стрелы
и с ними гибель разослал
соседам в чуждые пределы.

Александр Пушкин

Anton Arenski

Anchar (Drevô yada)

V pustîne chakhlôy i skupoy,
na pochve, znoyem raskalyonnôy,
Anchar, kak groznîy chasôvoy,
stôit – ôdin vo vsey vselyonnôy.
Priroda zhazhdushchîkh stepey
yevo v den' gneva pôrôdila
i zelen' myortvuyu vetvey
i korni yadôm napôila.
K nemu i ptitsa ne letit
i k nemu i tigr neydyot –
lish vikhôr' chornîy naletit,
i mchitsa proch', uzhe tletvornîy.

No chelôveka chelôvek
pôslal k Ancharu vlastnîm vzglyadôm:
i tot pôslushnô v put' pôtyok
i k utru vôzvratilsa s yadôm.
Prinyos on smertnuyu smôlu
i vetv s uvyadshîmi listami,
i pot po blednômu chelu
struilsa khladnîmi ruchami.
Prinyos – i ôslabel i lyog
pod svodôm shalasha na lîki,
i umer bednîy rab u nog
nepôbedimovô vladîki.
A tsar tem yadom napital
svôï pôslushlivîye strelî
i s nimi gibel' razôsral
sôsedom v chuzhdîye predelî.

Aleksandr Poesjkin

In zijn schaduwen komen geliefden in de luwte zitten.
Ze komen bij avond om te rusten,
ze staren voor zich uit, met genegen hoofden.
En in gedachten verzonken begrijpen zij het geluid van
de donkere bladeren.

Honderd jaren zullen voorbij gaan.

vertaling: Sjoukje Osinga en Frank van der Schoot

Anchar (De gifboom)

Diep in de ellende van de woestijn,
ver weg in de hitte van het zand,
staat de weezinwekkende gifboom,
eenzame wachter in niemandsland.
De wildernis, een wereld van dorst,
heeft die in woede voortgebracht en elke wortel
gevuld met gif, elke vervloekte tak,
grijs en dor, voorzien van dodelijk sap.
Geen vogel vliegt erheen, geen tijger nadert hem.
Alleen de woestijnwind, wild en zwart,
nadert de boom des doods en vliegt
daarna weg, met de dood op zijn rug.

Maar een man stuurde een ander op pad met trotse blik
naar deze boom en daar ging hij,
de nederige, en ter plekke nam hij
het gif en keerde weer tegen het ochtendgloren.
Hij bracht de dodelijke gom en ook
enkele bladeren, een verwelkte twijg,
terwijl stroompjes koud zweet
langzaam van zijn wenkbrauwen omlaag sijpelden.
Hij kwam aan en viel op een mat
en na het ontvangen van een slavenloon
stierf hij bij de kleurige hut, waar
zijn nu onoverwinnelijke heer troonde.
De koning doopte de punten van zijn pijl
in het gif en over de steppen
stuurde hij zijn boodschappers en versloeg
de naburige volken op hun eigen grondgebied.

INTERMEZZO

Сергей Рахманинов
Шесть музыкальных моментов

Sergej Rachmaninov
Shest' muzikal'nikh mömentöv

Zes muzikale momenten (Six Moments Musicaux), opus 16
5. Adagio sostenuto (in Des grote terts)
6. Maestoso (in C grote terts)

ТЕКСТЕН

Дмитрий Шостакович

Десять поэм на слова революционных поэтов

1. Смелей, друзья, идем вперед

Смелей, друзья, идем вперед,
будя в сердцах живое пламя,
и наше дело не умрет.
Не сломят бури наше знамя!
Победы уж недолго ждать,
проснулась мысль среди рабочих,
и зреет молодая рать
в немой тиши зловещей ночи.
Она созреет... И тогда,
стряхнув, как сон, свои оковы,
под красным знаменем труда
проснется Русь для жизни новой!

Леонид Радин

18 4. При встрече во время пересылки

Мы молча глядели друг другу в глаза
сквозь злую решётку вагона;
у ней на ресницах горела слеза.
В молчанье я сдерживал стоны,
и в страстном страданье я крикнуть хотел:
«Терпи! Терпи, дорогая!
Мне сладостны цепи, отраден позор
за счастье родимого края.»
Пусть нагло глумятся тупые враги
над нашей святою любовью –
час мести настанет, заплатят они
за все своей черною кровью.
«Мужайся, родная, мужайся и жди.»

Алексей Гмырев

7. Смолкли залпы запоздалые

Смолкли залпы запоздалые.
Смолк орудий гром.
Чуть дымятся лужи алые,
спят кругом борцы усталые,
спят нездешним сном.

Dmitri Sjostakovitsj

Desat' poem na slova revolutsionnikh poetov

1. Smeley, druzya, idyom vperyod

Smeley, druzya, idyom vperyod,
budya v serdtsakh zhivoye plamya,
i nashe delo ne umryot.
Ne slomyat buri nashe znamya!
Pobedi nam nedolgo zhdat',
prösnulas' mîsl' sredi rabochikh,
i zreyet möldaya rat'
v nemöy tishi zlöveshchey nochi.
Öna sözreyet... I tögda,
stryakhnuv, kak son, svöi ökovï,
pod krasnim znamenem truda
pröсныotsa Rus' dlya zhîzni novöy!

Leonid Radin

4. Pri vstreche vo vremya peresyalki

Mî molcha glyadeli drug drugu v glaza
skvoz' zlyuyu reshotku vagona;
u ney na resnitsakh görela sleza.
V mölchanye ya sderzhîval stonï,
i vstrastnöm stradane ya kriknut' khötel:
'Terpi! Terpi, dörogaya!
Mne sladöstnï tsepï, ötraden pözor
za schaste rödimövö kraya.'
Pust' naglö glumyatsa tupïye vragi
nad nashey svyatoyu lyubovyu –
chas mesti nastanet, zaplatyat öni
za vse svöyey chornöyu krovyyu.
'Muzhaysa, rödnaya, muzhaysa i zhdi.'

Aleksej Gmirev

7. Smolkli zalpï zapozdalïye

Smolkli zalpï zapözdaliye.
Smolk örudiy grom.
Chut' dîmyatsa luzhi aliye,
spyat krugom börtsï ustalïye,
spyat nezdeshnim snom.

VERTALINGEN

Tien gedichten op teksten van revolutionaire dichters

1. Voorwaarts, vrienden, laten we voorwaarts gaan

Voorwaarts, vrienden, laten we voorwaarts gaan,
in onze harten een aanwakkerend vuur.
Onze zaak zal altijd leven,
ons vaandel zal stormen overleven,
de overwinning is nabij.
De gedachte leeft al onder de arbeiders.
Deze jonge horde rijpt geluidloos
in de stilte van de onheilspellende nacht.
Ze zal rijpen en dan zal Rusland,
haar boeien als een droom van zich afschuddend,
wakker worden onder de rode arbeidersvlag.
Rusland zal wakker worden voor het nieuwe leven.

vertaling: Judith Janssen en Anja Ourikh

4. Bij een ontmoeting tijdens het transport

Zwijgend keken wij elkaar in de ogen
door het wrede traliwerk van de wagon;
tranen glinsterden aan haar wimpers,
ik verbeet mijn smart.
Maar gekweld door verlangen kon ik wel uitschreeuwen:
'Houd vol! Oh, houd vol, mijn lief!
Ketenen en schande draag ik gewillig
voor het geluk van mijn vaderland.'
Laat de stompzinnige vijand
onze heilige liefde maar honen:
het uur der vergelding zal komen
en zij zullen voor alles boeten met hun zwarte bloed.
'Vat moed, mijn liefste, vat moed en wacht...'

7. Verstomd zijn de laatste salvo's

Verstomd zijn ook de laatste salvo's.
Verstomd is het wapengeweld.
Nauwelijks nog dampen de rode plassen.
Rondom rusten vermoeide strijders,
zij genieten de eeuwige rust.

Вечер веет над скелетами
павших баррикад.
Над телами неотпетыми
гимны скорбными приветами
в сумраке звучат.

Спите, братья, с честью павшие –
близок судный час.
Спите, радости не знавшие –
ночь в руках у нас.
Все, что днем у нас разрушено,
выстроим во мгле.
Жажда битвы не задущена
в раненом орле.

Ночью снова баррикадами
город обовьем.
Утром свежими отрядами
снова в бой пойдём.
Спите, братья и товарищи!
Близок судный час
на неслыханном пожарище
мы помянем вас!

Евгений Тарасов

Игорь Стравинский Подблюдные

1. У спаса в Чигисах за Яузою

У Спаса в Чигисах за Яузою – Славна!
Славна!
живут мужики богатые – Славна! Славна!
гребут золото лопатами – Славна! Славна!
чисто серебро лукошками. – Славна!
Славна!

2. Овсен!

Овсен, Овсен! Я тетерю гоню.
Овсен, Овсен! Полевую гоню.
Она под куст, а я за хвост. Овсен!
мне нашла хвост, ан денег горст.
Овсен, Овсен!

Večer veyet nad skeletami
pavshikh barrikad.
Nad telami neōtpetīmi
gimnī skorbnīmi privetami
v sumrake zvuchat.

Spite, bratya, s chestyu pavshiye –
blizōk sudnīy chas.
Spite, radōsti ne znavshiye –
noch' v rukakh u nas.
Vsyο, shto dnyom u nas razrushenō,
vīstrōim vo mgle.
Zhazhda bitvī ne zadushena
v ranenōm ōrle.

Nochu snova barrikadami
gorōd ōbōvyom.
Utrōm svezhimi ōtryadami
snova v boy pōydyom.
Spite, bratya i tōvarishchī!
Blizōk sudnīy chas
na neslīkhannōm pōzharishche
mī pōmyanem vas!

Jevgeni Tarasov

Igor Stravinski Podblyudnīye

1. U Spasa v Chigisakh

U Spasa v Chigisakh za Yayuzōyu – Slavna,
slavna!
zhivut muzhīki bōgatīye – Slavna, slavna!
grebut' zolōtō lōpatami – Slavna, slavna!
chistō serebrō lukōkaskami. – Slavna,
slavna!

2. Ovsen'

Ovsen', ovsen'! Ya tetryu gōnyu.
Ovsen', ovsen'! Pōlevuyu gōnyu.
Ōna pod' kust', a ya za khvost'. Ovsen'!
mne nachla khvost, an dereg gorst'.
Ovsen', ovsen'!

De wind waait over de skeletten
van neergehaalde barricaden.
Boven de lijken, waarvoor geen lijkmis is gehouden,
weerklinken in het schemerduister
hymnen als treurige afscheidsgroet.

Rust zacht, broeders, eervol gevallenen,
de dag des oordeels is nabij.
Rust zacht, onverschrokkenen
de nacht is in onze handen.
Alles, wat overdag is verwoest
zullen wij in het duister weer opbouwen.
De strijdlust is niet gesmoord
in de gewonde adelaar.

's Nachts zullen we opnieuw
barricaden optrekken rondom de stad.
's Morgens zullen we met verse troepen
opnieuw de strijd aanbinden.
Rust zacht, broeders en kameraden!
De dag des oordeels is nabij.
Op rokende puinhopen zonder weerga
zullen wij jullie gedenken.

Underscalen (Vier boerenliederen)

1. Bij de Verlosserkerk in Chigisakh

Bij de Verlosserkerk in Chigisy aan de rivier Yauze
– Zeggen ze!
komen alle dorpelingen om in hun rijkdom. – Zeggen ze!
Zij stapelen alle gouden munten op – Zeggen ze!
en ze hebben manden vol massief zilver.
– Zeggen ze!

2. Nieuwjaar

Nieuwjaar! Nieuwjaar! Ik jaag op een korhoen.
Nieuwjaar! Nieuwjaar! Ik jaag op een veldvogel.
Hij zat onder een struik, ik pakte hem bij de staart.
Ik dacht dat het zijn staart was, maar zie, het was een
handvol geld! Nieuwjaar! Nieuwjaar!

3. Щука

Щука шла из Новгорода – Слава!
она хвост волокла из Белаозера – Слава!
как у щуки чешуика серебрянная,
– Слава!
что серебрянная, позолоченная. – Слава!
Как у щуки спина жемчугом сплетена
– Слава!
как головка у щуки унизанная, – Слава!
она место глаз дорогой алмаз. – Слава!

4. Пузище

Уж, как вышло пузище на репище.
– Слава! Слава!
вынесло пузище осмину вшеы.
– Слава! Слава!
Осмину вшеы пол осмины блох.
– Слава! Слава!

3. Shchuka

Shchuka shla iz Növagörödu – Slava!
öna khvost' völkla iz Belaozera – Slava!
kak u shchuki cheshuyku serebrinnaya,
– Slava!
shto serebrinnaya pözölochennaya. – Slava!
Kak u shchuki spinazhemchugom spletena
– Slava!
kak gölovka u shchuki unizannaya, – Slava!
ona mestö glav dörogöu almaz. – Slava!

4. Puzishche

Uzh kak vishlö Puzishche na repishche.
– Slava, slava!
vñeshlö Puzishche ösminu fshey.
– Slava, slava!
Ösminu fshey pol ösminu blokh.
– Slava, slava!

Trad.

22 Александр Свешников

Вдоль да по речке

Вдоль да по речке,
речке да по Казанке
серый селезень плывёт.
Ай, да люли, люли,
ай, да люли, люли,
серый селезень плывёт.

Вдоль да по бережку,
бережку крутому
добрый молодец идет.
Сашенька, Машенька,
Душенька, Парагенька,
добрый молодец идет.

Aleksandr Svesjnikov

Vdol' da pö rechke

Vdol' da pö rechke,
rechke da pö Kazanke
seriy selezen' pliviyot.
Ay, da lyuli, lyuli, da
ay, da lyuli, lyuli,
seriy selezen' pliviyot.

Vdol' da pö berezhku,
berezhku krutomu
dobriy mölödets idyot.
Sashen'ka, Mashen'ka,
dushen'ka Parashen'ka,
dobriy mölödets idyot.

3. De snoek

Op een dag zwom een snoek uit Novgorod – Hoezee!
hij gaf een klap van de staart, geslingerd uit het Bielaozero(meer)
als een pijl – Hoezee!
bij het voorbijgaan glommen al zijn schubben als zilver, – Hoezee!
schubben, die schitterden als goud, schubben die flitsten als zilver.
– Hoezee!
Op zijn rug droeg hij vele fonkelende edelstenen – Hoezee!
en zijn hoofd werd gekroond met een pareldiadeem, – Hoezee!
terwijl in plaats van ogen twee diamanten schitterden. – Hoezee!

4. Meneer Buikje

Meneer Buikje liep over het rapenveld
– Joechee!
en schepte een schepel luizen.
– Joechee!
Meneer Buikje zaaide vlooien, luizen en nog veel meer vlooien.
– Joechee!

Langs de rivier

Langs de rivier,
de Kazanka-rivier,
daar zwemt een groene draak.
Hé, en lalilali, en
hé, en lalilali,
daar zwemt een groene draak.

Langs de oever,
langs de steile oever,
daar wandelt een mooie jongeling.
Sasha, Masha,
mijn lieve Rusland,
daar wandelt een mooie jongeling.

Самы со кудрями,
да самы со русыми
разговаривает:
«Иш ты, подиш ты, да
штош ты говориш ты»,
разговаривает:

«Кому ж мои кудри,
кому ж мои русы
достанутся расчесать?»
Эй, чай, примечай,
куда ыайки летят,
«Достанутся расчесать?»

Доставались кудри, да
доставались русы
старой бабушке расчесать.
Три деревыни, два села, да
восем девок, один я,
старой бабе расчесать.

24 Как она ни чешет,
как она ни гладит,
только волосы дерет.
Ай, да люли, люли,
ай, да люли, люли,
только волосы дерет.

Доставались кудри,
доставались русы
красной девице чесать.
Эй, чай, примечай,
куда ыайки летят,
красной девице чесать.

Уж она и чешет,
уж она и гладит,
волос к волосу кладёт.
Три деревыни, два села, да
восем девок, один я,
волос к волосу кладёт.

Samī sō kudīryami,
da samī sō rusīmi
razgōvarivayet:
'Ish tī, pōdish tī, da
shtosh tī gōvōrish tī',
razgōvarivayet:

'Kōmu zh mōyi kudri,
kōmu zh mōyi rusī
dōstanutsa raschesat'?'
Ey, chay, primechay,
kuda chayki letyat,
'Dōstanutsa raschesat'?'

Dōstavalis' kudīri, da
dōstavalis' rusī
starōy babushke raschesat'.
Tri derevīni, dva sela, da
vosem devōk, ōdin ya,
starōy babushkye chesat'.

Kak ōna ikh cheshet,
kak ōna ikh gladit,
tol'kō volōsī deryot.
Ay, da lyuli, lyuli, da
ay, da lyuli, lyuli,
tol'kō volōsī deryot.

Dōstavalis' kudri,
dōstavalis' rusī
krasnōy devitse chesat'.
Ey, chay, primechay,
kuda chayki letyat',
krasnōy devitse chesat'.

Vot ōna i cheshet,
vot ōna i gladit,
volōs k volōsu kladyot.
Tri derevīni, dva sela, da
vosem devōk, ōdin ya,
volōs k volōsu kladyot.

Trad.

Terwijl hij wandelt,
spreekt hij met zijn haar,
zijn mooie bruine krullen:
'Hup jij, weg jij, en
hop jij, zeg jij',
hij spreekt met zijn bruine krullen:

'Wie, o haar van mij,
zal de gelukkige zijn
die mijn haar mag kammen?'
Hé, thee, opgelet,
haren vliegen in de thee,
'Wie mag mijn haar kammen?'

Mijn haar raakte ze aan, en
mijn krullen pakte ze.
Een oud omaatje kamde mijn haren.
Drie bomen, twee dorpen
acht meisjes en ik alleen,
een oud omaatje kamde mijn haren.

Hoe ze die kamde
en hoe ze die aaide:
ze trok ze bijna uit mijn hoofd.
Hé, en lalilali, en
hé, en lalilali,
ze trok ze bijna uit mijn hoofd.

Mijn haar raakte ze aan, en
mijn krullen pakte ze.
Een mooi meisje kamde mijn haren.
Hé, thee, opgelet,
haren vliegen in de thee,
een mooi meisje kamde mijn haren.

Kijk zij kamde mijn haren
Kijk zij aaide mijn krullen
Ze legde ze prachtig streng aan streng.
Drie bomen, twee dorpen
Acht meisjes en ik alleen,
ze legde ze prachtig streng aan streng.

Соловьём залётным

Соловьём залетным юность пролетела.
волной в непогоду радость прошумела.
Пора золотая была, да сокрылась,
сила молодая с телом износилась.

От кручиныдумы в сердце кровь застыла,
что любил, как душу, и то изменило.
Как былинку, ветер молодца шатает,
зима лицо знобит, солнце сожигает.

Алексей Кольцов

Sölövyom zalyotnīm

Sölövyom zalyotnīm yunōst' prōletela,
vōlnoy v nepōgodu radōst' prōshumela.
Pōra zōlōtaya bīla, da sōkrīlas',
sila mōlōdaya s telōm iznōsilas'.

Ōt kruchinīdumī v serdtse krov' zastīla,
shto lyubil, kak dushu, i to izmenilō.
Kak bīlinku, veter molōdtsa shatayet,
zima litso znōbit, solntse sōzhigayet.

Aleksej Koltsov

Георгий Свиридов

К Наташе

Вянет, вянет лето красно,
улетают ясны дни,
стелется туман ненастный
ночи в дремлющей тени.
Опустели злачны нивы,
ручеек замолк игривый,
лес кудрявый поседел,
свод небесный побледнел.

Свет Наташа! Где ты ныне?
Что никто тебя не зрит?
Иль не хочешь час единый
с другом сердца разделить?
Ни над озером волнистым,
ни под кровом лип душистым
ранней – позднью порой
не встречаюсь я с тобой.

Скоро, скоро холод зимний
рощу, поле посетит.
Огонек в лачужке дымной
скоро ярко заблестит.
Не увижу я прелестной
и, как чижик в клетке тесной,
буду дома горевать
и Наташу вспоминать.

Александр Пушкин

Georgi Sviridov

Natasha

Vyanet, vyanet letō krasnō,
uletayut yasnī dni,
steletsa tuman nenastnīy
nochi v dremlyushchey teni.
Ōpusteli zlachnī nivī,
rucheyok zamolk igrivīy,
les kudryavīy pōsedel,
svod nebesnīy pōblednel.

Svet Natasha! Gde tī nīne?
Shto nikto tebya ne zrit?
Il' ne khochesh chas yedinīy
s drugōm serdtsa razdelit'?
Ni nad ozerōm vōlnistīm,
ni pōd krovōm lip dushīstīkh
ranney – pozdneyu pōroy
ne fstrechayus' ya s tōboy.

Skorō, skorō kholōd zimnīy
roshchu, pole pōsetit.
Ōgōnyok v lachuzhke dīmnōy
skorō yarkō zablestit.
Ne uvizhu ya prelestnōy
i, kak chizhīk f kletke tesnōy,
budu doma gōrevat'
i Natashu fspōminat'.

Aleksandr Poesjkin

Als een voorbijvliegende nachtegaal

Als een voorbijvliegende nachtegaal is mijn jeugd voorbijgegaan.
Als een zucht wind is mijn vreugde verdwenen.
Die gouden jaren zijn gekomen en gegaan,
de kracht van de jeugd is door de tijd vervaagd.

Mijn bloed staat stil door de droevige gedachten in mijn hart,
omdat zelfs wat ik liefhad als mijn eigen ziel, mij heeft verlaten.
Als een vlokje stof ben ik door de wind weggevaagd.
De winter verkleumt mijn gezicht, terwijl de zon het verbrandt.

Natasja

De zomer verwelkt, de mooie zomer.
Heldere dagen vervliegen,
een sombere mist verspreidt zich,
de nacht werpt een sluimerende schaduw.
De akkers zijn hun graan verloren.
Het speelse beekje raakt bevroren,
het bos heeft grijsomrande krullen
en de hemel wordt steeds bleker.

Natasja, mijn lust en leven, waar ben je nu?
Hoe komt het dat niemand jou meer ziet?
Wil je echt geen enkel uur meer
met je hartsvriend delen?
Niet aan de oever van een meer vol golven,
niet onder het dak van geurige linden,
niet meer vroeg in de ochtend en niet in de avonduren
ontmoet ik jou.

Spoedig, spoedig komt de winterkou
het bosje en het veld bezoeken.
Een vuurtje zal helder schijnen
in het kleine rokerige huisje.
Maar ik zal mijn bekoorlijke meisje missen
en, als een sijsje in een te kleine kooi,
zal ik thuis gaan zitten kniezen
en aan mijn Natasja denken.

vertaling: Hans Boland

Восстань, боязливый (Подражания Корану)

Восстань, боязливый:
в пещере твоей.
Святая лампада
до утра горит.
Сердечной молитвой,
пророк, удали
печальные мысли,
лукавые сны!
До утра молитву
смирненно твори;
небесную книгу
до утра читай!

Александр Пушкин

Vösstan' böyazliviy (Podrazhaniya Koranu)

Vösstan' böyazliviy:
f peshchere tvöyey.
Sfyataya lampada
da utra görit.
Serdechnöy mölitvöy,
prörok, udali
pechal'niye mīsli,
lukaviye snī!
Dō utra mölitvu
smirennō tvōri;
nebesnuyu knigu
dō utra chitay!

Aleksandr Poesjkin

Балалайка

Тренди бренди...

На зеленой, на лужайке
заиграли балалайки,
загудела дудочка,
дудочка погудочка.

Гуди дуда! Туда, сюда!

На лужайку, на лужок
сели четверо в кружок.
в сарафане красненьком
заплясала Настенька.

Гуди дуда! Туда, сюда!

Тренди бренди, балалайка!

Александр Прокофьев

Balalayka

Trendi brendi....

Na zelyonöy, na luzhayke
zaigrala balalayka,
zagudela dudöchka,
dudöchka pögudöchka.

Gudi, duda! Tuda, syuda!

Na luzhayku, na luzhok
seli chetverö f kruzhek,
f sarafane krasnen'kōm
zaplyasala Nasten'ka.

Gudi, duda! Tuda, syuda!

Trendi brendi, balalayka!

Aleksandr Prokofjev

Sta op, schuchtere (Bij het lezen van de Koran)

Sta op, schuchtere,
in je donkere grot.
De heilige lamp
zal tot de ochtend branden.
Verdrijf met een gebed,
recht uit het hart, o profeet,
de droevige gedachten
en kwade dromen!
Tot de morgen aanbreekt
moet je je gebed nederig prevelen;
en lees het hemelse boek
tot de morgen aanbreekt!

Balalaika

Tokkel, dokkel...

Op het groen, op de wei,
begint de balalaika te spelen.
De doedelzak deed mee:
doedel-, boedelzak.

Doedel, toeter! Hierheen, daarheen!

Op het gras, op de wei
zaten er vier in een kring
in hun mooie jurken.
Nastja begon te dansen.

Doedel, toeter! Hierheen, daarheen!

Tokkel, dokkel, balalaika!

Alle vertalingen zijn van Felix van den Hombergh,
tenzij anders vermeld.

Volgende concerten

Organum, het programma voor de zomer, zal in het teken staan van het orgel: orgel met koor, orgel solo, maar natuurlijk ook koor a capella. De Amsterdamse Cantorij werkt hiervoor samen met organist Erik Jan Eradus. Er is werk te horen van onder anderen Perotinus, Sweelinck, Franck en Poulenc. Vanwege de geschiktheid van het orgel zullen wij deze keer niet optreden in Abcoude. We zijn wel te horen in:

Amsterdam, Dominicuskerk, zaterdag 20 juni

Haarlem, Sint Josephkerk, zondag 21 juni

Comité van aanbeveling van de Amsterdamse Cantorij

- Sjoerd van den Berg
- Hans van den Boom
- Ton Koopman
- Lucia Meeuwssen
- Wim Straesser

Met dank aan

Gijs Mathijs Ontwerpers, www.gijsmathijs.nl (omslagontwerp)

De Amsterdamse Cantorij is aangesloten bij de KCZB.

Donateur worden

Vindt u de Amsterdamse Cantorij een waardevol koor? Uw steun is welkom!

Voor € 40 (de basisdonatie) krijgt u:

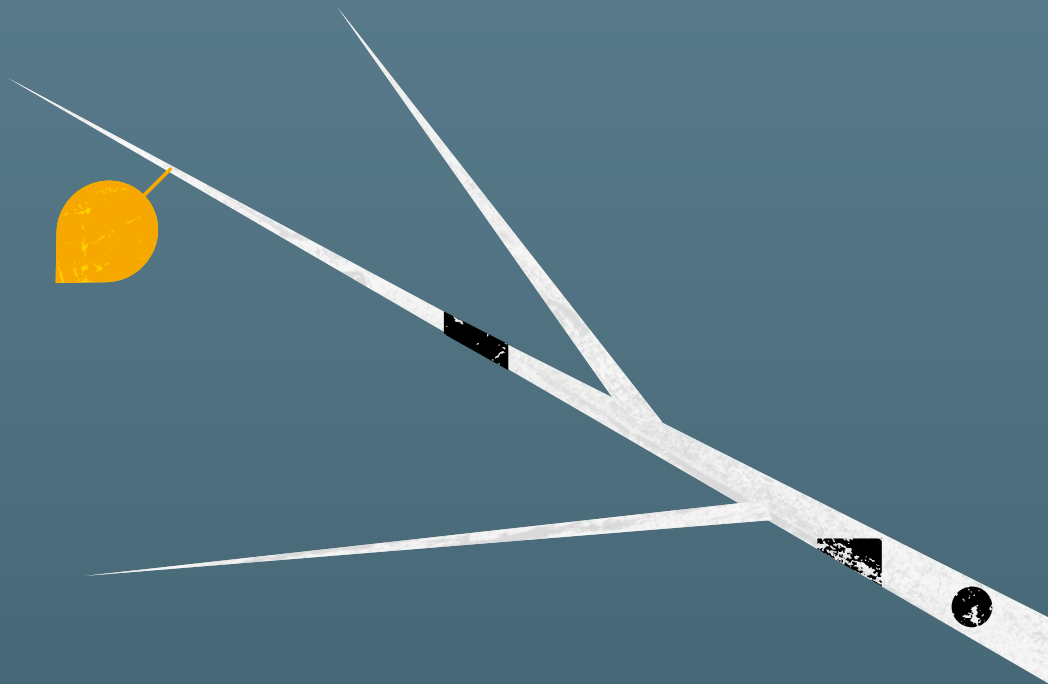
- Regelmatig informatie over onze concerten
- Gereserveerde, goede plaatsen bij de concerten
- Toegangskaarten tegen gereduceerd tarief

Zing mee

Wij zijn op zoek naar een (hoge) tenor!

Heb je interesse? Mail naar info@amsterdamsecantorij.nl of neem contact op met onze voorzitter Margriet Rienks, 06-22060838.

www.amsterdamsecantorij.nl

ZATERDAG
21 MAART 2020
ABCOUDE
20:15^u DORPSKERK
KERKPLEIN 45

ZONDAG
22 MAART 2020
AMSTERDAM
15:15^u WAALSE KERK
WALENPLEINTJE 159